

Henkilöt:

T=Thomas Ott

A=Anna Sommer

M=Matti Hagelberg

K=Kivi Larmola, joka purki koko pitkän nauhan, josta suurin osa oli syömisen ääniä...

T: Mukavaa tehdä vaihteeksi sellaista haastattelua, jossa pöydän molemmin puolin istuu piirtäjiä. Mielestäni muusikoiden pitäisi haastatella muusikoita, samoin piirtäjien piirtäjiä, koska haastattelun funktiohan on välittää kuva erikoistuneesta maailmasta; kuinka voi välittää kuvan sellaiselle ihmiselle, joka ei tunne prosessia?

M: Ymmärrän tuon, mutta eikö tekniikasta puhuminen ole kovin tylsää?

K: Miten niin?

T: Ensin tulee tarve kertoa, sitten käytät aikaa oppiaksesi piirtämään. Opettelet eri tekniikoita ja tekniikka on kuin auto, joka vie sinut paikasta toiseen. Ajan myötä löydät tekniikan, joka sopii siihen, mitä haluat kertoa. Minulta kysytään tekniikasta, mutta raapetekniikka on niin vastakkainen kaikille muille tekniikoille...

M: Siinä luodaan valoa pimcedestä...

T: Juuri niin. Mutta asettelma on kuitenkin kaikilla sama; on jotain sanottavaa, ja sitten sanotaan se.

A: Ensin tein metalligrafiikkaa, mutta

polkupyöräonnettomuuteni jälkeen minun piti keksiä uusi tekniikka, koska metalligrafiikassa tarvitaan molempia käsiä ja aika lailla voimaa. Silloin siirryin tussiterään ja paperinleikkuutöihin.

T: Kaikki Damen-Dramenin piirroksat on tehty terällä.

A: Niin.

ANNA SOMMER

Sveitsiläisten kanssa RUOKAPÖYDÄSSÄ

K: Teillä on itse asiassa molemmilla vahva kolmiulotteinen materiaalin tuntu...

T: Mielestäni kuvaan liittyy aina tunne, joka myös täytyy kertoa. Se on se tärkeä asia, jonka haluaa sanoa. Minulla on usein aluksi vain kuva, ja rakennan siitä tarinaa eteen- ja taaksepäin. Erityisesti aikaisemmin, ennen kuin minulla oli

ammattilaisen vastuuta. Nykyään töihini asetetaan kaikenlaisia odotuksia...

M: Tuttu juttu. Aikaisemmin saatoin tehdä tarinoita yhden kuvan varaan, mutta jos pitää tehdä 30-sivuinen tarina, se ei onnistu.

A: Minulla ei ole varsinaista sarjakuvataustaa. Kaiverruksiinikin suhtauduttiin usein ennemminkin taiteena.

T: Sinä oletkin taiteilija. Mielestäni taidetta on asenne ja se, miten työt koetaan, miten ne kykenevät välittämään tunteja. Itseäni en kutsuisi taiteilijaksi, minä vain teen pikku kirjoja.

(Ruoka saapuu pöytään)

T: Tein kerran näyttelyn, jossa oli italialainen pizzaravintola sisustuksineen, sanomalehtineen ja seinälle oli sitten ripustettu kaikki "perheen" kuvat, jotka tein. Hain antiikkiliikkeestä vanhoja kelyksiä ja leikkasin raapekartongit niihin sopiviksi. Kynttilöitä ja jopa baari, ja seinällä sitten nämä mafiamiehet. Pari italia-

laista kaveria oli tehnyt pizzoja valmiiksi toisaalla, he tarjosivat niitä sitten lämmitettyinä. Pizzaa ja punaviiniä, se oli ihan aito italialainen pizzeria. Kun tuli aika purkaa näyttely, jota oli aika monta laatikkoa, eräs saksalainen festivaali halusi sen sinnekin. Heillä ei ollut rahaa tehdä sitä viimeisen päälle, joten se

sijoitettiin vain pieneen huoneeseen ja tarina kuului, että Marcello, pizzerian omistaja oli köyhtynyt, eikä hänellä ollut kuin kuvat jäljellä entisestä suuruudesta. Kaikki oli kuitenkin italialaista ja aitoa, se oli huone, jossa aisti lähestyvän kuoleman. Se on vieläkin näytteillä, kolmatta kertaa, Pariisissa.

Tuollaisia juttuja on mukava tehdä, koska minulle tulee kausia, jolloin en halua tehdä sarjakuvia ja vihaan töitäni. Ennen viimeisintä, kolmatta albumiani minulla oli sellainen tunne, ja tuon näyttelyn tekeminen auttoi. Se oli jotain muuta, koska vaikka siinä oli tarina kuin sarjakuvassa, se oli paljon hämmentävämpi, interaktiivinen.

K: Teetkö muitakin juttuja päästäksesi kauemmas raapekartongista?

T: Muutama vuosi sitten tein animaatioelokuvan. 24-minuuttisen lyhytelokuvan, ja kun se oli valmis, olin taas valmis jatkamaan raaputtamista. Väsytkö sinä koskaan työhösi, Anna?

A: En. Mutta välillä on vaikeaa saada siihen riittävää etäisyyttä. Vie pitkän aikaa, ennenkuin kykenen lukemaan oman kirjani kuin joku, joka lukisi sen ensimmäistä kertaa.

T: Minusta taukojen pitäminen on tärkeää, koska kun teet työtä, et kykene analysoimaan sitä. Muutut koko ajan, muttet huomaa sitä itse. Kun katson vanhoja töitäni, huomaan tehneeni jotkut asiat paremmin, kuin nyt tekisin. Jotkut jutut ovat tietysti päinvastoin. Koska en ollut kovin hyvä piirtämään, käytin piirtämistekniikkaani sen naamioimiseen. Kuvaan tuli niin paljon yksityiskohtia, ettei se enää ollut mustavalkoinen vaan harmaa; silloin aina tajusi, että pitää alkaa taas tietoisesti abstrahoida. Käsikirjoittajan kanssa työskenteleminen muuttaa myös kerrontaa, silloin tulee piirrettyä asioita, joita muuten välttäisi.

A: Minulla kaikki on muuttunut hyvin nopeasti. Kun katson Damen-Dramenia nyt, tuntuu, että olin siihen aikaan kovin epävarma piirtäjä. Nykyisin olen paljon rutinoituneempi ja minusta tuntuu hyvältä piirtää. Lähestymistapani työhön muuttuu.

M: Muuttuuko sinun kerrontasi toisen tekemää tarinaa piirtäessä?

A: Ei juurikaan. Yleensä tarinasta löytyy tilaa minulle sopiville ratkaisuille.

M: Minä huomasin, että toisen käsikirjoituksen tekeminen sai olemaan huolellisempi kuvien kanssa.

K: Tuon minäkin olen huomannut,

siinä on ikäänkuin enemmän vastuuta.

T: Se muuttaa omaakin kerrontaa seuraavissa tarinoissa.

M: Niin. Minun kirjoittamistekniikkani ainakin muuttui, todennäköisesti piirtäminenkin. Aiemmin olin kuvitellut, etten koskaan voisi työskennellä käsikirjoittajan kanssa.

T: Siitä voi olla paljonkin hyötyä.

K: Millainen päivärytmi teillä on?
A: Jokainen päivä on erilainen, mutta yleensä teen töitä yhdeksän ja neljän välillä.

T: Juuri tällä hetkellä en tee mitään, mutta työskennellessäni heidän kymmeneltä aamulla, voimistelen pysyväkseni kunnossa, istun

studiolla kahdesta iltapäivällä kuu-teen, nelisen tuntia, sitten menen kotiin katsomaan televisiota.

A: Ärryn, jos en saa töitä tehdyksi. Silloin olen koko ajan pahalla päällä.

T: Piirtäminen on kuin kitaran soittamista. Joka päivä pitää harjoitella edes vähän. Jos pitää liian pitkän tauon, kestää, ennenkuin jälki on taas hyvää. Olen kyllä aika huono kitaristi, joten siinä ei ole kovin suurta eroa, ha ha.

A: Minä en ole koskaan harrastanut mitään muuta kuin piirtämistä, koska kun olin graafinen suunnittelija, piirtäminen oli minulle vastapainoa työlleni. Nyt, kun piirtäminen on täyspäiväistä työtä, pelkään joskus, että se lakkaa olemasta hauskaa. Vapaa-aikoinani en enää piirrä.

T: Graafinen suunnittelija? Käytitkö työssäsi tietokonetta? Minä en osaa, mutta se kiinnostaa minua, koska mielestäni olemme liian nuoria kääntämään selkämme uusille asioille. Valitettavasti vain kaikki asiantuntijat, jotka opastavat, tekevät kaiken liian nopeasti. Kuka sitä jaksaa seurata, kun joku hakkaa pikavalintoja näppäimistöltä valoa nopeammin? Minä olen siis edelleenkin puhdas käsityöläinen. Se on aika huvittavaa, varsinkin kun lähetät artikkelin johonkin lehteen, jos se on tekstattu käsin, he eivät mielellään julkaise sitä. Mutta minun tahdillani kirjeen kirjoittamiseen tietokoneella tarvääntyisi varmaan kokonainen iltapäivä. (Yleistä naurua.) Haluui-

sin osata, että voisin tehdä CD-Romin Marcellon huoneesta.

Mielestäni tärkeintä on, että osaa lopettaa työpäivän, kun vielä jaksaisi jatkaa. Silloin lähtee kotiin iloisena ja miettii jatkoa koko yön ja aamun, eikä malta odottaa, koska pääsee taas jatkamaan.

M: Totta, tuo oli hyvin olennaista.

K: Jos ei saa työpäivää lähtemään oikein käyntiin, tulee puhuttua paljon puhelimesta...

T: Te suomalaiset taidatte rakastaa puhelimiä? (Viittaa pöydällä lojuviin käsipuhelimiin.) Reija (Nieminen) kertoi leikkikännykstä, johon voi pistää viinaa sisälle; sellaisen minä haluaisin.

K: Olisiko vielä jotain loppulausetta tähän haastatteluun?

T: Olkaa rehellisiä, älkääkä yrittäkö olla muuta, kuin mitä olette.

A: Jokainen joutuu tekemään omat ratkaisunsa itse.

M: Joko haastattelu loppui? Eihän tässä puhuttu vielä ollenkaan seksistä eikä uskonnosta... no, ehkä ensi kerralla sitten.

K: Kiitos. ☺